

**Oponentský posudek
na disertační práci Mgr. Aleny Němcové
na téma
„Trestní odpovědnost a ukládání sankcí mladistvým“**

I.

Disertační práce o rozsahu 223 stran (včetně příloh) pojednává o velmi aktuálním tématu, jímž je trestní odpovědnost a ukládání sankcí mladistvým. Uvedené téma považuji za potřebné a aktuální. Jedná se o téma, které je legislativně poměrně nové a neustále se vyvíjí. Na to reaguje judikatura i odborná literatura. Zákon o soudnictví ve věcech mládeže č. 218/2003 Sb. prodělal značný vývoj. Tento vývoj s ohledem na některé přetrvávající nedostatky bude zcela nepochybně dále pokračovat. Uvedená disertační práce proto mapuje současný stav vývoje trestního soudnictví nad mládeží se všemi legislativními a aplikačními nedostatky.

II.

Autorka se zdárně vypořádala se zvolenou tematikou. Za cíl si stanovila komplexně analyzovat trestní odpovědnost mladistvých a ukládání sankcí mladistvým. Přestože se jedná o problematiku nesmírně širokou (tomu také odpovídá rozsah práce), dle mého názoru se jí podařilo vyčlenit úkol splnit. Posuzovaná práce je tak na velmi dobré odborné a literární úrovni.

Za velmi silnou stránku práce považuji využití literatury a pramenů, byť se v českém trestním procesu jedná vesměs o instituty relativně nové a mnohdy literárně nedostatečně zpracované. Tyto jednotlivé odkazy pak činí práci velmi aktuální a prakticky použitelnou. Z formálního hlediska působí práce uceleně a přehledně, přičemž řazení do jednotlivých částí nepostrádá logiku. Práce se vedle úvodu skládá z dalších devíti částí, závěru, resumé, použité literatury a příloh.

Doktorská disertační práce je logicky strukturovaná, obecně srozumitelná i zajímavě napsaná. Předpokládám, že by se mohla stát předmětem zájmu osob, které s uvedenou problematikou přicházejí do styku. Za zmínku zde stojí četné poukazy na problémy v aplikační praxi, které v některých případech vyústí v autorovy návrhy de lege ferenda. Tato

sympatická odvaha i nespokojenost s některými aplikačními postupy činí z uvedené práce velmi živý a zajímavý materiál a takovýto postup považuji za zvláště užitečný.

III.

V úvodu autorka zmiňuje některé historické souvislosti, které vedly ke stávající úpravě. Zároveň i vysvětluje členění do jednotlivých kapitol.

V druhé kapitole se věnuje některým aspektům trestněprávní politiky v této oblasti. V rámci zahraničních modelů zmiňuje některé základní penologické směry a přechází k příčinám kriminality mladistvých a k výzkumu v této oblasti v České republice. Tato část práce obsahuje logicky i některé sociologické a filosofické úvahy.

Logicky z chronologického hlediska je pak třetí kapitola věnována historickému vývoji právní úpravy soudnictví nad mládeží na území České republiky počínaje právní úpravou před rokem 1931 a konče současnou právní úpravou. Na první pohled by se mohlo zdát, že v této pasáži a případně některých dalších chybí zahraniční komparace, která je jinak obvyklá u prací tohoto druhu. S ohledem na rozsah projednávané materie toto nepokládám za chybu a navíc se o těchto aspektech autorka zmiňuje v některých specifických částech – např. v posuzování právní úpravy věkové hranice ve státech Evropy. Naproti tomu zvláštní pozornost věnuje autorka právní úpravě z roku 1931 zvláště ve smyslu zákona č. 48/1931 Sb. o trestním soudnictví nad mládeží. Tento historický exkurs je svým rozsahem pro práci významný a není v rozporu s charakterem práce skutečnost, že mu autorka věnovala takový prostor. Mám tím na mysli zvláště možnost porovnání se stávající právní úpravou nebo porovnání východisek, ze kterých zákonodárce vycházel.

Teprve počínaje pátou kapitolou se tedy autorka dostává k platné právní úpravě.

Za klíčovou pro posuzovanou práci považuji šestou kapitolu o trestní odpovědnosti mladistvých. Vedle základních otázek přičetnosti se autorka zabývá podrobně rozumovou a mravní vyspělostí mladistvého a porovnává často i rozdílné názory předních teoretiků. Samozřejmě největší pozornost v této kapitole je věnována věku a věkové hranici trestní odpovědnosti. V tomto smyslu pokládám rozbor za zcela vyčerpávající, zvláště pak rozdělení mládeže na dvě oddělené skupiny – mladistvé a děti mladší patnácti let. Zde je třeba upozornit na formální nedostatek práce, který spočívá v tom, že téma je označeno jako „trestní odpovědnost a ukládání sankcí mladistvým“, přičemž autorka se průběžně věnuje i dětem do patnácti let, které nelze podřadit do kategorie mladistvých (viz rozdělení samotné autorky shora, obsah osmé kapitoly nebo členění zákonodárce v zákoně č. 218/2003 Sb.)

V další kapitole o opatřeních ukládaných mladistvým nechybí komplexní výčet opatření s podrobnými rozbory. Nabízí se otázka, zda všechna popsaná opatření lze podřadit pod pojem sankce, ale v daném případě by se mohlo jednat opět toliko o formální nedostatek spojený s označením posuzované práce.

Kvalita práce je zvyšována i obsahem deváté kapitoly, ve které jsou rozebrány základní normy mezinárodní úpravy.

IV.

V závěru konstatuji, že se autorka zdařile vypořádala se zvoleným tématem. Prokázala nepochybné schopnosti teoretického uvažování i schopnosti analytické. Práce splňuje formální i obsahové náležitosti disertační práce.

V.

S ohledem na shora popsané závěry doporučuji, aby v případě úspěšné obhajoby disertační práce byl Mgr. Aleně Němcové udělen titul Ph.D.

V Praze dne 2. února 2011

JUDr. Jan Sváček

